

Abonnementsprijzen

Binnenland	Buitenland
1 jaar 150,— fr.	Goed-koop 216,— 324,— fr.
6 maand 76,— fr.	108,— 162,— fr.
3 maand 40,— fr.	54,— 81,— fr.

Voor Frankrijk en het Groot-Hertogdom Luxemburg: speciaal tarief

POSTCHECK «HET LICHT» 567.33

VOORUIT

50 CENTIMES

ORGAAN DER BELGISCHE WERKLIEDENPARTIJ

N. 5, 55 jaar

Vrijdag 6 Januari 1939 / Uitg. ** Verschijnt dagelijks / St-Pietersnieuwstr. Gent. Tel. 157.40 (4 lijnen)

Op bladzijde 8

het
filmleven

INTERESSANT OVERZICHT
VAN DE JONGSTE
PRODUKTIE

BIJ HET TAALVRAAGSTUK

GEEN VERBETERING TE BRUSSEL

door Henri Fayat

Hoe de Vlamingen zich over Brussel blijven ergeren is voor vele franssprekende Brusselaars en Walen heel en onbegrijpelijk.

En nochtans, juist het tegenovergestelde zou alleen verwondering kunnen wekken.

Indedaad, voor al wie enige fierheid heeft over het Vlaamse verleden, kan het reeds niet anders dan bedroefd zijn te moeten vaststellen hoe een belangrijke Vlaamse stad grotendeels verfranscht is geworden door invloeden vreemd aan den aard van haar oorspronkelijke bevolking.

Maar dat sedert ten minste een kwart eeuw deze verfransching het gevolg van schromelijke wetsverkrachting is dat is iets wat een Vlaming niet kan duden en waartegen hij in verzet komt. En — wij zullen het tot sarrens toe herhalen — deze wetsverkrachting moet uiteindelijk de verhoudingen tusschen de twee nationaliteiten waaruit België bestaat zoo verpesten, dat er op den duur geen verhelpen meer zal aan zijn.

De eerste wet waarop wij doelen was die van 1914.

Haar geest was goed, maar zij was te onduidelijk gesteld wat Brussel betreft.

Men merkte het wel wanneer Camille Huysmans als Vlaamse minister van Onderwijs gepoogd heeft, op grond van die wet, de denationalisatie te Brussel te keer te gaan.

De verkrachting van den geest van de wet van 1914 ging ongestoord haar gang.

Welaan dan, een nieuwe wet! Zij kwam er op 14 Juli 1932.

In de Brusselsche scholen zou streng het beginsel moedertaal-voertaal toegepast worden.

De moedertaal zou opgegeven worden door den huisvader, maar ingeval van twijfel zou binnen de eerste maand van het eerste schooljaar, een speciaal toezicht eventueel de verkeerde taalverklaringen rechtzetten.

Het spreekt toch vanzelf dat een normale toepassing, beter, dat DE toepassing van de wet van 14 Juli 1932, de misbruiken moest onmogelijk maken en dat alle kinderen uit huisgezinnen waar de voertaal het Vlaamsch is moesten terecht komen in klassen met dezelfde voertaal.

Dat er dus in Groot-Brussel, waar de volkstelling van 1930, volgens de meest gesproken taal, 33 t.h. Vlamingen aangegeven had, er ook ongeveer 33 t.h. van de schoolgaande jeugd in de Vlaamse klassen moesten te vinden zijn.

Deze elementaire deductie is onweerlegbaar.

Het ongeloflijke is nu niet zozeer, dat wij op 31 December 1932 die 33 t.h. Vlaamse leerlingen in de lagere scholen niet aantreffen, omdat het begrijpelijk is dat slechts voor het eerste schooljaar, dus praktisch gesproken maar voor 1/8 van het totaal een beter percentage mogelijk was en dat de slechte verhoudingen van vroeger voor 7/8en op de cijfers wogen.

(Zie vervolg blz. 2)

HITLER

DALADIER TE TUNIS

De menigte betuigt haar gehechtheid aan Frankrijk in den persoon van zijn ministerpresident Daladier.

DE BINNENLANDSCHE TOESTAND IN HET DERDE RIJK WORDT STEEDS KRITIEKER

Onder de bevolking heerscht groote ontevredenheid over het nazi-beleid

Ruzie onder de leiders :
GOERING TEGEN HITLER

GOERING

De berichten die uit Duitschland komen wijzen allen op een ongemeene verscherping van den binnenlandischen toestand.

Onder de gansche bevolking is de ontneming gestegen, wegens het gemis aan sommige voedingswaren en de mindere kwaliteit van talrijke produkten, vooral klederen.

Een medewerker van de «Times», die onlangs in Duitschland verbleef, schrijft dat de geestgesteldheid zeer vóór beïnvloed door sommige min of meer bestendige factoren, als de vijandige gezindheid van katholieken en protestanten wegens de nationaal-socialistische politiek, de godsdienstig gebied, den wók van de intellektuelen ten overstaan der onderjukkings van kunst en wetenschappen aan de landbouwers. De werkgevers staan vijandig gekant tegen het regime dat meer en meer anti-kapitalistisch wordt, terwijl de arbeiders ontevreden zijn over de afschaffing van hun syndikaat en over hun lagen levensstandaard.

RUZIE ONDER DE LEIDERS

Er heerscht ook een groote ontevredenheid over de nationaal-socialistische partij, in het bijzonder over talrijke leiders, die niet op de hoogte bleven van hun taak.

Er zijn niet alleen economische en

financieele, maar ook politieke moeilijkheden opgetreden.

Onder de nationaal-socialistische leiders heerschen diepe meningsverschillen. Enerzijds staat Hitler, gesteund door von Ribbentrop en Himmler (hoofd van de Duitse politie) en anderzijds de groep Goering-Schacht.

DE BELASTINGEN ZULLEN NOGMAALS VERHOOGD WORDEN

De financieels toestand van het land wordt steeds moeilijker.

Graaf von Schwerin Krosigk, minister van Financiën, zou dan ook verkregen hebben dat de belastingen verhoogd worden, ondanks het verzet van de leidende politieke kringen, die het, politiek gesproken, gevaarlijk achten tot dezen maatregel over te gaan.

Er blijkt echter geen andere uitweg meer te zijn.

De koninklijke diktatuur in Roemenië

Zooals men weet is in Roemenië nog slechts plaats voor één partij : deze van het nationale front.

Een koninklijk besluit bepaalt hoe de nieuwe partij zal functionneren. Een bestuur van 24 leden zal de leiding aangeven, terwijl een commissie van 150 leden de partijdoctrinen zal bepalen.

Al de partijleiders zullen het uniform moeten dragen en den fascisten-groet brengen.

DE «VERMAKELIJKHEDEN» IN STAKING

Driehonderd zestig knema's hebben te Parijs hun deuren gesloten als protest tegen de nieuwe taksen die overdreven worden geacht.

De wegens hun sex-appeal beruchte girls van het gezelschap Earl Carroll zijn te Los Angeles in staking gegaan wegens een geschil tusschen den producer en het orkest. Het is in hun eenvoudigste kostuum dat men ze hier ziet manifesteeren in de straten van de Californische hoofdstad.

DE BEKENDE WIELRENNER FAIGNAERT PLEEGT ZELFMOORD te Geeraardsbergen IN DEN DENDER GESPRONGEN

Te Geeraardsbergen heeft de bekende 19-jarige wielrenner, Faignaert, een veelbelovende junior van Maria-Lieve, gisteren een einde aan zijn leven gesteld.

Te 4 uur 's namiddags sprong hij beneden de Kloostermersestraat in den Dender en verd onk.

Hij had eerst zijn kleeren «afgebrok», waarop hij een briefje legde met de woorden: «Vaarwel, lieve moeder».

Opzoekingen naar het lijk bleven tot nog toe vruchteloos. De reden dezer opschuddingwekkende wanhoopdaad is niet bekend.

Daladier vervolgt zijn reis in Tunisie

temidden van de geestdrift
der bevolking

De eerste-minister schouwde de
woestijntroepen

Zooals we gisteren meldden, heeft minister-president Daladier zich geheel aan militaire zaken gewijd. Tunis is van groote strategische betekenis voor de bescherming van de Noord-Afrikaansche kust en Zuid-Tunis, dat een operatiebasis zou kunnen vormen voor een aanval in den rug, is thans beschermd door de «Magnetolines» in de woestijn, waarvan Mareh ten Zuid van Gabes een belangrijk steunpunt is. De troepen bij Tunis hebben alle hulpmiddelen van Noord-Afrika achter zich.

In vredetijd beschikken Algerië en Tunis over 68 bataljons infanterie, acht regimenten spahis en 20.000 manschappen van andere wapens. Marokko beschikt over 29 bataljons infanterie, vier regimenten spahis en 7500 man van andere wapens.

In geval van oorlog zouden de Franschen in deze gebieden het kader vormen voor de 15 miljoen inboorlingen, die in vele gevallen een groote militaire waarde hebben getoond.

Daladier heeft een bezoek gebracht aan de garnizoenen in de woestijn aan de uiterste grenzen van Frankrijk, n.l. Bordj le Boeuf, Ben Gardanne, Medenine en Mareh. Te Ain Tounine hebben de troepen tot een aantal van 20.000 man voor den minister-president gedefileerd. Na de Afrikaansche troepen volgden de gemotoriseerde afdelingen artillerie en vechtwagens.

Na de troepenschouw heeft Daladier de Fransche en buitenlandse journalisten dank gezegd. Hij zeide tot

hen: «Ik vraag u slechts waarheidsgetrouw te zijn om het Fransche moederland en het overzeesche Frankrijk te doen kennen zooals ze zijn. Gij hebt kunnen zien hoe aanankelijk alle bevolkingen zijn jegens Frankrijk. Dat is een troostrijke indruk. Ik rekende er wel op, maar verwachtte niet zoveel geestdrift».

Toegejuicht door de bevolking, keerde Daladier te kwart over acht in het verlichte Gabes terug.

EEN RADIOREDE
VAN DALADIER

Daladier heeft een door het Fransche net uitgezonden radiorede gehouden, waarin hij o.m. gesproken heeft over het geweldig enthousiasme, dat hem onder ogen is gekomen, van den kant der soldaten zoowel als der bevolking.

Het leger maakte een indruk van kracht en energie, die naar Daladier's meening door geen enkel leger ter wereld wordt overtroffen. Aan 't slot van zijn rede, sprak Daladier zijn dankbaarheid uit aan de Tunesische elite en vooral aan het Afrikaansche leger, dat de groote verdienste gehad heeft te begrijpen, dat het niet voldoende is zoo krachtig gevestigd te zijn met alle krachten in een groot land, maar dat men het ook moet dienen, het helpen en liefhebben, want liefde wordt alleen door liefde beantwoord.

(Zie vervolg blz. 5)

IN DE WOESTENIJ VAN ZUID-TUNISIE

Tijdens zijn rondreis in Tunisie bezoekt M. Daladier ook de spelonkenstad Matmata, waarvan de huizen zich onder den grond bevinden en de verlichting geschiedt moeten langs putten en tunnels.

DE SPAANSCH REGEERINGS- TROEPEN HOUDEN STAND

Tijdens de jongste gevechten op het Oostelijk front verloren Mussolini's troepen 2000 man

Italië bloedt zich financieel dood in het Spaansche avontuur : de inmenging kost haar reeds 24 milliard fr.

COMMUNIQUE VAN HET MINISTERIE VAN LANDS- VERDEDIGING TE BARCELONA

OOSTELIJK FRONT. — Tijdens hun aanvallen in de zone van Castell-dans, hebben de Italiaansche divisies 2.000 manschappen verloren. Zij oefenden vandaag voort drukking uit, gesteund door 60 tanks. De massieve werking van hun artillerie en de voortdurende en intense bedrijvigheid hunner luchtmacht, lieten hun een licht vooruitgang toe. Het gevecht wordt met buitengewone vinnigheid voortgezet. Andere zeer hevige aanvallen, uitgevoerd in den sektor van Pobla de Granadella, werden volledig afgeslagen, met veel verliezen voor den vijand.

In de zone van Cubells houdt de hardnekkige weerstand der Spaansche troepen de pogingen van de strijdkrachten, in dienst der invasie, in be-

dwang. Op doeltreffende wijze werden troepensamentrekkingen, vijandelijke linies en konvooien kamions geladen met troepen, door de republikeinsche luchtmacht gebombardeerd.

Van de andere fronten geen belangrijke berichten.

LUCHTMACHT.

— De vijandelijke luchtmacht heeft over dag, tot twee maal toe, hevige aanvallen uitgevoerd over de stad Tarragona, waarbij slachtoffers vielen onder de burgerlijke bevolking. Barcelona diende insgelijks als doelstelling voor de bombardementen door de Italiaansche luchtmacht, komende van hun basis te Mallorca, uitgeoefend. Bommen werden geworpen op de havenzone en op de stad. Twee Engelsche vrachtschepen hebben schade geleden. Bij een luchtgevecht hebben onze jachtvliegtuigen een vijandelijke toestel, dat deelnam aan den tweeden aanval boven Tarragona, neergehaald. Het was een tweemotorige «Heinkel III». De bemanning gansch samengesteld uit Duitschers, werd gevangen genomen.

WAT DE REBELLEN MELDEN

Het nationalistisch hoofdkwartier deelt mede, dat zijn troepen de dorpen Artesa de Lerida en Puigvert bij verassing hebben ingenomen.

Zij maakten daarbij 1.100 gevangenen.

De republikeinsche regering heeft besloten de 1447 gevangenen, waaronder 25 vrouwen, die meer dan 60 jaar oud zijn, in voorlopige vrijheid te stellen.

De gevangenis waarin zij opgesloten zijn, werd onlangs door luchtbommen getroffen, en de toestand wordt er onhoudbaar, vooral voor personen die een zekeren leeftijd hebben bereikt.

(Zie vervolg blz. 3)

Russisch-Tsjechisch incident

Volgens een bericht uit Praag, zou de Sovjetgezant aldaar aan al de dagbladredakties een uitdaging gestuurd hebben van het «Journal de Moscou», waarin hevige aanvallen voorkomen op de Tsjechische regering (?)

Men meent, dat dit incident diplomatieke gevolgen zal hebben en dat de regering van Praag officieel te Moskou zal protesteeren.

(Zie hier niet gaan om een «incident», door de regering van Praag geïnitieerd, op initiatief van Duitschland.)

Het aanstaande KOOPERATIEF KONGRES TE BRUSSEL

De rol der kooperatie in de nationale economie

Zondag e.k. vergaderen de afgevaardigden van het socialistische koöperatieve in kongres te Brussel.

Drie punten staan aan de dagorde: 1. De kooperatie in de nationale economie; 2. de kooperatieve opvoeding en de bedrijvigheid der kooperatieve vrouwenbonden.

De eerste kwestie zal ingeleid worden door pgt. J. Papart, den algemeen bevoegdheid van de algemene kooperatieve vereniging.

We hebben zijn inleidend verslag gelezen en herlezen. Het loont de moeite. We hebben er de volgende overweging bij gemaakt: «Een we nog wel voldoende belang in de kooperatieve beweging?»

Waarom deze overweging? De politieke vraagstukken die oprispen en die soms van zeer ernstigen aard zijn, worden de meeste medianten en ook onze propagandisten op.

De tijd ontbreekt soms om grondig het nut der kooperatieve beweging te toetsen aan actuele politieke problemen. 't Is wat pgt. Papart op een zeer merkwaardige en snappe wijze heeft gedaan. En dat heeft ons niet alleen getroffen, maar het heeft ons terzelfdertijd aangenaam verrast. Hij heeft de grote rol die de kooperatieve beweging kan spelen in onze nationale economie ontdekt en hij heeft daarenboven aangegeven, dat de socialistische kooperatie niet gericht zijn tegen den middenstand. Integendeel, hij heeft aan den middenstand welken geven om zich beter te organiseren ten einde niet de dupe te worden van den huidige vorm van het kapitalisme.

«De kooperatieve beweging, verklaart Papart, blijft trouw aan haar oorsprong en beginselen.»

De arbeiders werden in het tijdperk van het in wording zijn van het kapitalisme uitgebuit, enerzijds door den patroon, anderzijds door den handelaar. De kooperatieve heeft vooral de koopkracht der arbeiders beschermd. De Staat heeft er alle belang bij de kooperatie te steunen omdat deze aan de gemeenschap uitstekende diensten heeft bewezen. Haar grootste verdienste is wat den arbeider in omstandigheden, vooral als de weekhandel gemakkelijk ingang vindt, ze de prijzen gunstig regelen. En om enkele voorbeelden aan te halen volstaat het te wijzen op periodes van noodtoestand, waarbij de Staat de noodzakelijke landbouwkoopkrachten te stichten om beter te kunnen strijden tegen de machten die de landbouwers onderdrukken en ook tegen de tussenhandelaren die een tegen de grootverbruikers. Dan toetst hij de kooperatieve beweging aan de socialistische doktrine en hij keert zich begripvol tegen elken vorm van Staatsocialisme.

Hij vat vervolgens zijn verslag als volgt samen:

1. Bestendige inlichtingen aan de regering verspreiden voor alles wat de kleinhandelsprizen betreft, waarbij alle zekerheid van toezicht aangeboden wordt;

2. Zijn oordeel verstrekken over alle fiscale vraagstukken die met de kleinhandelsprizen in betrekking staan;

3. Zijn medewerking verleenen voor de fiscale vereenvoudiging;

4. a) De doelmatige middelen opzoeken om het verbruik van landbouwprodukten van het binnenland en van de kolonie uit te breiden; b) De distributie van deze produkten door de kooperatieve organisatie aanmoedigen; c) Zijn medewerking verleenen aan de gewestelijke of nationale kommissies belast met het vaststellen van de prijzen der landbouwprodukten;

5. Zijn medewerking verleenen aan het openbaar toezicht op de kartels der verbruiksvoorwerpen, welke in de praktijk de verbruikers nadeelig zijn;

6. Zijn medewerking verleenen tot een onderzoek naar de mogelijkheid om sommige openbare diensten in te richten met het oog op de rechtstreeks de gebruikers belang te doen in stellen;

7. De oprichting van een kooperatieve dienst voorbereiden, die in geval van algemene mobilisatie de bevoorrading der bevolking zou verzekeren;

8. De middelen onderzoeken om mede te werken aan het huishoudonderwijs, op school, na school, en alle pogingen in dit opzicht, die uitgaan van het vrij en vrijwillig initiatief.

We hopen, dat het kongres van de kooperatieve beweging een nieuw uitgangspunt zal zijn van aktie en propaganda voor de kooperatie.

Herinneren we ons, dat vader Anseele eens zegde: «de vrouwen dragen de revolutie in hun korf».

Spannen we ons in om de kooperatieve vooruit te helpen.

M. D. R.

Papart schrijft verder: «Het Instituut voor den Midden-

stand, dat in werkelijkheid reeds opgericht is, kan vanzelfsprekend door de statuten van statistieken en door wetenschappelijk onderzoek grote diensten aan den Middenstand bewijzen.

«De beroepsorganisatie zou wellicht de handelaars meer bewust maken van hun rol in de maatschappij, zij zou hen aanmoedigen tot het oprichten van steviger organisaties: zoals aankoopkoöperaties — eenige oplossing om de klein-handelaars doelmatig tegen hun grote concurrenten te verdedigen.

«Dit kooperatief opzigt durven wij hopen dat de handelaars zullen begrijpen dat indien enerzijds de kooperatie bereid zijn, bangeloos en onpartijdig hun steun te verleenen, zij anderzijds echter niet kunnen aannemen in het grote aantal te verdrukken, en dat zij daarom het recht hebben afzonderlijk officieel erkend te worden waardoor zij in aanraking met het Centraal Gezag zouden blijven.»

Dan vat de verslaggever de kwestie van de trusts en de kartels aan.

De vorming van trusts en kartels komen doorgaans overeen met een prijsstijging.

Zal het Italiaansch avontuur in Spanje spook loop door financieele uitputting?

Zie begin blz. 1
WAT ITALIE UITGEGEVEN
HEEFT VOOR DEN OORLOG
IN SPANJE

Volgens de «Daily Herald» zou de Italiaansche regering reeds 24 miljard fr. verspuild hebben voor haar inmenging in Spanje. De Abyssinische oorlog heeft haar zestien miljard gekost.

HET REPUBLIKEINSCHE
VERZET WEKT DE
BEWONDERING OP

De Britsche bladen lijden den nadruk leggen op de felheid van het republikeinsche verzet op het oostfront. De correspondent van de «Daily Telegraph» and «Morning Post» meldt aan zijn blad:

«De republikeinsche lijnen op de flank der bergen liggen onder een bestendige obsessie. Er zijn maar weinig republikeinsche kanonnen waarmede dit vuur kan beantwoord worden. Nabij de frontlinie, in dezen slag, die de grootste van den oorlog in Spanje is, kan men er zich rekenen van geen hoerzeer deze strijd eenzijdig is. Het verzet van de republikeinsche infanterie tegen het verschrikkelijk vuur van de tegenstrevers is prachtig.

«De Italianen zijn met het modernste strijdmiddel uitgerust; ze beschikken over een ma'a munitie. Dat kolonel Lister er deso'anks toch in slaagt te tegen te houden is één van de wonderlijkste feiten uit dezen oorlog. Vroeger had kolonel Lister de zeer nuttige hulp van de 10.000 internationale vrijwilligers, die deel uitmaakten van zijn legerkorps en stoottroepen vormden. Thans zijn er onder zijn kommando slechts Spaansche troepen.

«De verwoesting der Catalaansche dorpen achter de linies is ontzettend. Er zijn dorpen op ongeveer 20 mijl van de voorlinie, waar men zich meer leeft. De boeren hebben hun velden laten onbebouwen en de schuilen verspreid over het land. De vernietiging der steden en dorpen door de vliegtuigen — die soms met 70 tegelijk komen — heeft

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

zonder twijfel tot doel de burgerbevolking te terroriseren.

ITALIAANSCH REGIMENT
VOLLEDIG UITGEROELD

Door verschillende gebeurtenissen werd vermenen, dat de 17de Bandera van de Terzio, die op 24 en 27 December aan het brughoofd van Tremp aanviel, volledig uitgeroeld werd en dat er van zijn kadets 2 à 3 man overbleven. Daarenboven heeft de 66e kompanie al haar officieren, behalve een luitenant, verloren.

Gevangenen hebben eveneens verklaard, dat nieuwe Italiaansche contingenten in Spanje sedert November aangekomen zijn. Met deze contingenten is men bezig aan de inrichting van een nieuwe divisie; zij zullen den naam «Witte Pijlen» dragen en worden gevormd in Galicië en de Extramadura.

Betwiste deze divisie, die uitsluitend Italiaansch is, worden thans andere formaties achter het front gevormd met Spaansche soldaten, volledig aangevoerd door Italiaansche officieren en onderofficieren, die hun manschappen een Italiaansche militaire opleiding geven. Het zal dus gaan om eenheden, die van hetzelfde type zullen zijn als de koloniale troepen.

«BARCELONA, TUNIS. «PARIJS, MOSKOU!»

«Vandaag te Barcelona, daarna te Tunis, dan naar Parijs en naar Moskou», ziedaar het opschrift, dat een Italiaansche tank droeg.

De tank, die al deze heldendaaden wilde volbrengen, is door de republikeinsche soldaten op het Segrefront aangegelegen.

VOEDSELSCHAARSCHE
IN HET ZUIDEN VAN
REBELLENSPANJE

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

Rebellenvoerders hebben zich te Gibraltar aangeboden, om zich levensmiddelen en brood te verschaffen voor de bevoorrading der fronten in de streek van Cordoba. De voedselschaarste is er zo scherp gevoeld, dat men den honger in de handen onder de sokken.

Duizenden broden te Gibraltar aangebracht, werden met kamions naar Cordoba verzonden.

ROOSEVELT

Zeventienjarig meisje vermoord te Londen

Nabij het station Waterloo te Londen, trof men in een kamer van een klein hotel het lijk aan van een jonge vrouw die vermoord werd.

Het slachtoffer was de 17-jarige Piggy Pentecost, die als meld aangenomen was in een school te Seaford.

Miss Piggy Pentecost moet aan haar aanrader heftig weerstand geboden hebben, te oordeelen naar de wanorde, die in de kamer heerschte.

Enkele minuten na de ontdekking werd Scotland Yard met de opheldering van dit drama belast.

Nadat enkele foto's genomen waren, kregen de leden van Scotland Yard opdracht zekeren Harry Armstrong op te sporen, die ook wel eens Thomas King genaamd werd, en die eveneens werkzaam was in de school van Seaford, waar het slachtoffer om haar werkzaamheid algemeen geschat werd.

Veel tijd hebben de detectieven aan de opsporing van Armstrong niet moeten besteden. Nog dezelfde avond kon men hem in de stad aanhouden en hem ter beschikking van den onderzoekers overhandigen.

Armstrong, die 28 jaar oud is, zal zich moeten verantwoorden wegens moorddaadslag op de 17-jarige Piggy Pentecost.

250 Polen uit Frankrijk gezet

Tweehonderd en vijftig Polen, van wie de meesten reeds een jaar of twintig in Frankrijk werken, zijn over de grens gezet wegens deelneming aan de jongste stakingen. Het betreft voor het merendeel mijnwerkers en metaalarbeiders uit de buurt van Valenciennes, die van de staking waren gewaarschuwd, doch deze waarschuwing in de wind hebben geslagen. De mijnwerkers hadden de Poolse nationaliteit reeds verloren.

De moord op de beruchte Japansche spionne Kawajima

Een tweede «Mata-Hari»

We meldden gisteren dat de Japansche Mata Hari te Tientsin vermoord is.

Haar pleegvader bracht haar naar Japan, waar voor haar opvoeding gezorgd werd, waarna zij in China terugkeerde onder den naam van Mei Isikawa Kawajima. Ze begon te spionneren voor rekening van de Japanners en slaagde er achtereenvolgens in zich te vermannen als Chinese, Mantsjoerische, Mongoolsche en Koreaansche, wat haar mogelijk was door grondige talenkennis.

De Japanschen legerstaf dwong haar met een Mongoolschen prins te trouwen. Kort na haar huwelijk deserterde zij echter uit den Japanschen dienst, na een kiesche zending vervuld te hebben.

Na de opening van de Japansche-Chinese vijandelijkheden hervatte zij haar spionnagestiel en begaf zich weer aan het werk te Peking, te Tientsin, te Dairen, te Moekden en te Sjanghai.

Toen is het dat zij de vertrouwelingen we'd van den raadselachtigen generaal Doihara, bijgenaamd der «Lawrence van Mantsjoekwo».

Naar thans blijkt, had zij de leiding over 370 vrujwelijke spionnen, en hielp zij generaal Doihara bij de ontvoering van den Chineeschen prins Yi, dien de Japanners later tot keizer uitriepen over Mandsjekwo.

Na den moorddaadslag werd Isikawa Kawajima naar de Japansche concessie te Tientsin overgebracht.

Zij werd door een Chinees neergeschoten ten huize van een vriendin, zekere Mevr. Wang.

Volgens Japansche berichten echter zou zij door verschillende aanraders met hamerslagen gedood zijn.

NA DE BOODSCHAP VAN PRESIDENT ROOSEVELT

De indruk in de Vereenigde Staten en in den vreemde

UITEENLOOPENDE
KOMMENTAAR TE
WASHINGTON

De reaktie te Washington op de boodschap van Roosevelt is verschillend al naar de partijen. Senator Pittman heeft verklaard, dat hij het absoluut eens is met de door Roosevelt uitgezette buitenlandsche politiek, terwijl de afgevaardigde Hamilton Fish beweert dat Roosevelt oorlogshysterie verspreidt om gerekken in het binnenland te bedekken, aangezien de Vereenigde Staten geen enkel gevaar loopen aangevallen te worden. Senator Pittman verklaart te gelooven, dat de regering der Vereenigde Staten tot de konklusie is gekomen, dat het noodzakelijk is «moreele, financieele en commerciële sancties toe te passen tegen de schenders van verdragen».

Afgevaardigde Sirovich, een geestdriftig aanhanger van de New Deal, verklaart, dat de rede van Roosevelt de bergende op zij steelt. Anderen, onder wie senator Wheeler, zijn van meening, dat de rede zal behoreen tot de grote staatspapieren der natie. Uit het luide, eenigszins spottende applaus bij de passages waarin de president de mogelijkheid noemde van minder uitgaven, bleek de kracht der republikeinsche minderheid.

Algemeen geeft men toe, dat Roosevelt handig geweest is door de verantwoordelijkheid voor de werkloosheid te plaatsen op de schouders der Kongresleden en te laten doorschijnen, dat, wanneer zij zij uitgaven besnoeien ten koste van menschelek leed, zij verantwoordelijkheid zouden moeten afleggen tegenover de kiezers, die nog toegewijd zijn aan het liberalisme.

«De Boederschap maakt GROOTEN INDRUK TE LONDEN»

In diplomatieke Engelsen kringen vraagt men zich af of de boodschap van Roosevelt een wijziging laat verwachten van de neutraliteitswet. De boodschap heeft een werkelk grooten indruk gemaakt. Men is van meening, dat zij een dokument van groot belang vormt. Men merkt op, dat de redevoering op den meest gematigden toon en in afgewogen bewoordingen tegen de autoritaire regimes en vooral tegen hun internationale optreden een bijna even streng requisitorie opstelt, als de rede van Licks. Men is van meening, dat de rede verder gaat dan die, waarin de president sedert lang reeds trachtte de openbare meening in de Vereenigde Staten de onderlinge af-

hankelijkheid aan te toonen van de naties, die gemeenschappelijke idealen aanhangen en gehecht zijn aan gelijke moreele waarden.

TE PARIJS

Alle Engelse bladen bespreken uitvoerig de rede van president Roosevelt.

De «Daily Telegraph» wijst op het voornaamste punt, namelijk de wijziging in de neutraliteitspolitiek. Het blad herinnert aan de onzijdigheidsverklaringen van 1936 en 1937. Toen was het wachtwoord: volledige afzondering. Er ligt een lange weg tusschen de boodschap van Januari 1936 en die van Januari 1939. De betekenis van de huidige rede is dan ook zeer duidelijk: de onzijdigheidspolitiek is mislukt.

De «Euvre» wijst op het feit, dat de rede van president Roosevelt uitgesproken werd op het ogenblik dat de dictators in ernstige economische en financiële moeilijkheden verkeerden. Die rede kan dan ook van een beslissenden invloed zijn op de richting van hun politiek, en misschien ook van een groot belang zijn voor de a.s. besprekingen tusschen Chamberlain en Mussolini te Rome.

ANDERHALF MILLIARD
BIJKOMENDE
KREDIETEN

President Roosevelt heeft 50 miljoen dollar (anderhalf miljard frank) bijkomende kredieten aangevraagd, waarvan meer dan een miljard voor de vloot.

Dit bedrag is bestemd voor den aankoop van schepen en voor den aankoop van machines en wapens.

AMERIKAANSCH PERS-
KOMMENTAAR

De meeste bladen betuigen hun instemming met de rede van president Roosevelt.

De «New York Times» schrijft: «President Roosevelt heeft aangekondigd, dat de Amerikaanse regering er zich op voorbereidt, om een groot aantal kredieten te nemen in de verantwoordelijkheid, welke een groote wereldomgeval natuurlijkwijze ten deele valt.»

Harewidsch schrijft de «New York Herald Tribune»: «In het belang van onze eigen staat, van het gansche Amerikaanse vasteland, van de werelddemokratie, van de natie bereid zijn, zich zonder aarzelingheid te wapenen, om overal op te treden op het ogenblik dat dit noodig zou blijken.»

Na zich bedronken
te hebben, pleegt
een vrouw zelfmoord
te Brussel

Het Brusselsche parket, vertegenwoordigd door onderzoeksrechter Rey, is afgestapt te St. Jans-Molenbeek, in het huis nr. 51, Eugene Degorgerstraat, dat bevoond wordt door de echtgenooten J. Dupont, 49 jaar, en zijn vrouw Marie Van Nieuwenhuysen, 52 jaar.

Het is in de buurt bekend dat beiden dronken. 's Morgens opstaande, heeft Dupont vastgesteld dat zijn vrouw op den vloer van de slaapkamer was uitgestrekt en dat zij was overleden.

Aan de politie heeft Dupont dit feit medegedeeld en verklaard, dat hij was thuisgekomen te drie uur van den morgen, in staat van dronkenschap. Zijn vrouw lag toen reeds op den vloer van de kamer, maar hij dacht dat zij dronken was en hield zich met haar verder niet bezig. Doch er heerschte een geweldige gasreuk in de kamer. Hij draaide het gaskraakje dicht en ging dan te bed zonder er aan te denken dat er iets met zijn vrouw kon gebeurd zijn.

Deze laatste omstandigheid was van aard om een onderzoek te rechtvaardigen, doch hieruit is gebleken dat men met een wanhoopsdaad te doen heeft. Inderdaad, heeft de vrouw des avonds 18 flesschen champagne betaald in een herberg uit de buurt, waarna zij aan al haar vrienden waarvel heeft gezegd, latende verstaan dat zij ging zelfmoord plegen.

Een drama in de Brusselsche ontuchtwereld
Nederlander steekt zijn jeugdige
schoondochter dood omdat ze
van de prostitutie leefde

HET SLACHTOFFER
OP SLAG GEDOOD

Woensdagavond, rond 9.30 u., werd de Vooruitganger te Brussel in rep en roer gezet door het volgende verhaal:

«De genaamde Van Ettingen J., van Nederlandsche nationaliteit, afkomstig uit Den Haag, speelde met de kaart in de herberg «In Sollegem» te Haarlem. In hetzelfde café zaten zijn zoon en zijn schoondochter, de genaamde Dusaart Natalia, oud 21 jaar.

De schoondochter ging naar het W.C., kwam dadelijk terug en zonder de minste ruzie plofte hij een mes in de borst van het meisje, dat doodwaars ter gronde viel. Ze verloor overvloedig bloed en overleed onmiddellijk. De andere verbruikers konden den dader ontpoppen. De politie leidde hem op. Het parket stapte ter plaatse af en deed het stoffelijk overblijfsel naar een doodshuis overbrengen. Het wapen der misdad is een broodmes, puntig geslepen.

De dader is ter beschikking van den procureur des konings gesteld. Hij weigerde te spreken.

Naderhand vernemen wij dat de dader vernomen had dat zijn schoondochter een wangedrag had en dat haar echtgenoot, een man van een twintigtal ja'en, daarvan op de hoogte was.

Dit had hem geweldig gegriefd, en

Het filmleven

NIEUWE FILMS

De avonturen van Robin Hood Josette -- Een prinselijke opvoeding De familie Hardy met vakantie

Tooneel uit de kleurenfilm « De avonturen van Robin Hood » met ERROL FLYNN, OLIVIA DE HAVILLAND, CLAUDE RAINS en BASIL RATHBORNE in de hoofdrollen.

De Engelse legende van Robin Hood herleeft krachtig in de nieuwe Amerikaanse kleurenfilm, waarvoor wij op de filmpagina van 16 December j.l. het gebeuren naverelden. In dezen tijd van avonturenfilms voelt men zich onwillekeurig geneigd, de verschillende exemplaren onder elkaar af te wegen. Bij deze operatie dan, helt de schaal der balans naar Robin Hood over. Een ontsteking en romantisch verhaal uit het middeleeuwse, waarvan de helden, de maagden, de verraders en

de edelen in de schaduw van sprookjeskasteelen tierden, zooniet op de groote marktleinen, in het woud of in de taverne. Een tijd van ijzer en staal, verschrikkelijke heldennood, blanke onschuld, verraad en hartstochtelijke droomen. Het stoutmoedig avontuur, zoals ook wij het in gezelschap van Jan zonder Vrees denkbeeldig hebben meegemaakt, toen de film het geval nog niet zoo omstandig en meeslepend in beeld kon brengen. De herinnering is alles en niets: het gevecht in

de beek, de boogschutterswedstrijd, het gevecht in het kasteel van prins John, de dolk in den rug van den zwaarmoedigen bisschop, de verraad op den verrader Prince John (Claude Rains) en de glorie van het fraaie slottooneel.

De onderscheiden toneelen trekken in bonten en bewogen opocht aan ons oog voorbij. Bont gekleurd, inderdaad, met z.g. natuurlijke kleuren als het de mantels en de gewaden betreft, chromo-stemming in de landschapschildering, zelden een heel mooi beeld, maar wel een heel mooi beeld. Hier was gelegenheid te over om de natuurlijke kleuren-manie bot te vieren. Het werd dan ook effect-zeker gedaan, en niet zelden met klein succes.

Alleszins heeft de kleuren-toepassing in deze aangelegenheid de romantische allure van de uitbeelding kroont en aantrekkelijk bijgezet. De romantische zwier is misschien wel voor het grootste deel aan de kleur te danken. Evenwel munt deze avonturenfilm ook onder zoveel andere uit, door een niet te miskennen verovering op het kleurenprobleem, dat dikmaal het ritme der montage haast niet stoort. De bewegingsvrijheid der camera werd slechts in uiterst geringe mate beperkt. Ook in het bestendig contrast tusschen heftige dramatisering en engelachtige goederhartigheid, wordt de romantische stijl trouw vereerd.

De auteurs dezer film, Michael Curtiz, bijgestaan door William Keighly, zijn niet aan hun proefstuk. Zij hebben op het gebied der avonturenfilm reeds «Kapitein Blood», «De Aanval van de Lichte Brigade» en «De Prins en de Bedelknaap» geprepareerd. In hun massa-regie strijden indrukwekkende bewegelijkheid en fel gekleurde romantiek om den voorrang.

Olivia de Havilland geeft een sterke uitbeelding van den verraderlijken prins Jan ten beste, op zeer persoonlijke wijze gemanierd; naast hem kampeert Basil Rathbone een trotsche en stoutmoedige edelman, waarbij Errol Flynn in de rol van Robin Hood moeilijk de vergelijking kan doorstaan; zijn rijkse gestalte maakt hem echter voor de rol niet ongepast, maar op het stuk van intens en karakteristiek, zijn hij in den schaduw van Rains en Rathbone.

Olivia de Havilland verschijnt in de gedaante van de liefdelijke middeleeuwse edelvrouw, bekoorlijk en imponerend.

De Amerikaanse film «Josette», waarin Simone Simon het voor Hollywood nog eens probeert, met slechts heel weinig naar haar creatie van Puck in de Franse film «Lac aux Dames». Na Annabella heeft ook Simone Simon zich in Hollywood verplaatst. Ook Hollywood heeft zich in de mogelijkheden van Simone Simon verplaatst. Men heeft aldaar geen speciale rol voor haar uitgelezen, maar voor haar begrensd talentje opgewaardeerd. Had men haar b.v. als in de Franse filmwereld een rol bedacht waarin haar trouwante jongwone filmjournalist af te staan en dicht bij de normale film en de documentaire.

Iedere uitgave heeft een lengte van ongeveer 600 meter, hetgeen een vertooningsduur van circa 20 minuten voortdurend.

Aanvankelijk waren er drie of vier nieuwsepsododen in één «March of Time», maar de uitgeverij realiseerde dat om een veelzijdig en objectief standpunt weer te geven, het noodzakelijk is dat men zich tot een hogere drie of soms zelfs tot een vierde verdiept. Zelfs dan moesten er nog duizenden meter film opgenomen worden om hieruit alleen alle essentiële gegevens te «distilleren» tot één editie van «De Loop der Tijden».

De uitgeverij van «De Loop der Tijden» zijn journalisten in den volsten zin van het woord. Zij moeten het nieuws voor zijn, vooruit weten waar en wanneer de verspreiding van het nieuws zal plaats vinden, met hun camera's op de plaats zelf klaar staan zodra dit nodig is en het «verhaal» rondom de nieuwskern gereed hebben en om als de laatste akte versch in de plaats van actie aankomt, het geheel te monteren en van commentaar te voorzien volgens het klaarliggende scenario.

Op deze wijze is men in staat een volledig aktueel filmverhaal in omloop te brengen op hetzelfde moment dat de vetgedrukte koppen in de kranten verschijnen.

Niet alleen politieke onderwerpen worden behandeld, maar ook sociale en economische vraagstukken worden in hun werkelijke waarde getoond. «Mannen der Wetenschap» en «Plagen in 1938» bijvoorbeeld behandelen problemen die het mensdom in zijn geheel raken.

In 1937 kende de Amerikaanse Film Academy een speciale prijs toe aan «The March of Time»: daar het een nieuwe richting geeft aan een der belangrijkste takken van de film-industrie: het filmjournalistiek.

Deze onderscheiding wordt zeer hoog aangeslagen, daar slechts twee andere filmproducenten door de Academy met zulk een prijs bekroond werden: Walt Disney voor zijn Mickey Mouse en Warner Brothers voor de eerste sprekende film.

HET KRITISCH VRAAGTEKEN

Het is een belangrijk feit dat de filmindustrie thans een vaste maandelijksche journalistieke bijdrage heeft, die door haar streven naar nauwkeurigheid een groote verantwoordelijkheid met zich meebrengt.

Want op de waarheidsbetrachting komt het aan! Hoe worden de feiten en gebeurtenissen vertolkt? De kommisie bij de gebeurtenissen is vaak wesprenkender dan de feiten, zo niet uiterst suggestief.

Naast onze uitdrukkelijke belangstelling, blijft dus ook waakzaamheid geboden.

KLEINE RONDSCHOUW in het filmjaar 1938

In onze verbeelding lieten wij een twee-honderd-tal films, vertoond in den loop van het jaar 1938, de revue passeren. Enkele slechtes hadden zich in onze herinnering vastgehaakt. Misschien is de herinnering een aanvaardbaar criterium.

Men moet niet door pessimisme verleid worden, om koel de mening te koesteren, dat het verlopen filmjaar maar weinig lichtpunten in de filmgeschiedenis heeft gefixeerd, en dat de meest beduidende winstpost voor de filmkunst er een was van technische perfectie, voor een ruim deel althans. Het middelmaatprodukt der filmindustrie heeft beduidend veel aan technische allure gewonnen, zonder dat daardoor echter een grotere plastische uitdrukkingkracht in de filmbeelding werd bereikt.

Wat de thematiek der film betreft, dient terloops aangestipt, dat het grootste aantal der z.g. super-producties steunde op een scenario, getrokken uit een of ander populair meesterwerk uit de wereldliteratuur, terwijl het aantal oorspronkelijk voor de film geschreven scenario's uiterst gering was. Ook dit kenmerkend verschijnsel wijst er op, dat er geleidelijk minder speciaal voor de film gedacht, geschreven en ontworpen

wordt. Voegen wij dit verschijnsel bij de voormelde technische perfectie, die ook maar weinig zuiver filmische intensiteit aanvoerde, dan komen wij tot de gevolgtrekking dat de film-aesthetiek in den ruimsten zin genomen — naar vorm en inhoud dus — een halve aanwinst in haar ontwikkelingssgang. No-maals: men moet geen koppig zwartkijker zijn om de ervaring te koesteren, dat ook de toepassing van het kleurensysteem niet de sensationele «umwertung» gebracht heeft die men er van verwacht had. De wijze waarop het groot bioscooppubliek op de kleurenfilm reageert — alledaagsch, zonder enig élan, men ik — sterkt ons in de mening, dat de kleurenfilm pas nieuw waarden zal bieden, wanneer de kleur niet decoratief of als chromo wordt aangevend, doch wanneer haar een sterk picturaal karakter zal verleend worden. Evenmin als de schilderkunst, dient de kleurenfilm de z.g. natuurlijke kleur te speuren, althans niet in den zin van de natuurabootsing.

Aan de hedendaagsche filmkunst voltrekt zich een vervakkingsproces dat haar meer en meer buiten haar werkelijke normen drijft. Deze vervakkings zou men ook een kompromis kunnen heeten, in verhouding

tot de eischen der film als vermaak-industrie. De film heet zich aan het tooneel en aan de opera aan te sluiten, aan het louter kijkspel, en op zichzelf moet dat geen vrees tekenen, noch oordeel aanpassing, die wel voor een flink deel kan verantwoord worden, gaat blijkbaar niet gepaard met een ontwikkeling van de film als specifieke kunstvorm, lang besaand. En dit tekort weegt nu reeds zwaar zwaar op de verschillende productie-centra. Het film-publiek filosofeert weinig over den stand der filmkunst, en het kritiseert ook niet door dik en dun, maar als het zich af en toe verveeld voelt, wordt de malaise in Hollywood en elders spoedig geregistreerd. En ofschoon men verleden jaar heel wat geregistreerd heeft, is het tijd toch nog niet op zijn keerpunt gekomen. Hollywood riep Europeesch kinesthetiek en vertolkers naar zijn droom-fabrieken, wellicht om op verassende wijze te ontdekken hoe ver een experiment was vrij ontvankelijk. De gag-film heeft nu reeds zijn bloeiwijper achter den rug; de comédie-film leert op zijn lauweren; de show-film heeft uit jaar eventjes een hoogtepunt bereikt met «Goldwyn Follies», maar wat op dit gebied ook nog secuur, «men is paard zijn oude bekenden»; door de groote cinematografische films heeft Hollywood zich onderscheiden, evenals door een paar werken van den Duitschen veteraan Fritz Lang, aldaar werkzaam, door een satirische film van Capra, ook wel door de draaiende avonturenfilm — het genre dat den laatste tijd vertoefd wordt —, en ten slotte, om kort te gaan, door het werk van Walt Disney «Sneeuw-witjes», dat de gekleurde tekenfilm als oorspronkelijk karrikatuur-pollison genre geenszins verrijkt heeft, hoewel men de draaiende avonturenfilm meld sprake ook moge waardeeren. «Sneeuw-witjes» bleef niettemin de gebeurtenis van het jaar.

Engeland loopt zachtjes in het voetspoor van Amerika; het klimt af van «Dreaming Lips» van Caiman en van andere prenten uit de aanvangsperiode van Elstree, werd afgekoeld door de cycloon van spektakelfilms met schitterende versiering en grootscheepse «mise en scene». De samenwerking tusschen Amerika en Engeland is de Engelse film niet erg gunstig geweest.

Duitsland, voor zoover wij zijn filmvoortbrengst op onze ervaring kunnen afstemmen — het aantal echte Duitse films in ons land vermindert, is niet aanmerkelijk groot houdt het met de middelmaat. Het feit dat Leni Riefenstahl een wereldreis ondernam om overal haar Olympiade-film te introduceren, wetst wel het vermoeden dat de Duitse Rijk bedoelde prent als de gebeurtenis van zijn filmjaar beschouwde. Indien het prestige der Duitse film van Riefenstahl's groote reportage-film afhankelijk geacht wordt, kan de oogst bezwaarlijk indrukwekkend genoemd.

Frankrijk ten slotte volgt met zijn filmvoortbrengst een stijgende lijn, derwijze zelfs, dat Hollywood zich ongerust maakt over de mogelijkheden van zijn export naar het land van den Divviver, een Jacques Feyder, een Chénal, een Renoir, een Carné, e.a. Dat het peli der Franse film aanzienlijk gestegen is, kan men ook aflezen uit het feit, dat Amerikaanse filmmaatschappijen in de Franse studio's produceeren, met Franse kineasten en Franse vertolkers. Dit verschijnsel dient niet eenzijdig toegeschreven aan de kortengedragenswet; het ontleent voor een deel zijn oorzaak aan de faam der jongste Franse filmkunst op de wereldmarkt.

Wat Rusland betreft, verwijzen wij naar «Peter de Grote» en het in ons land nog steeds niet vertoende meesterwerk «Dertien Lancers», waarin de Russen zich nog steeds overtuigend uitspreken voor de kerwaard der filmkunst: sterke visuele suggestie, beeldcompositie, ongemeen gevarieerde beeldwisseling en een geweldige vitaliteit in de vertolking.

In ons land hebben wij, naast enkele voortreffelijke documentaire films van korte metrage, door Storck en Deukeleire, één filmwerkje opgetekend, dat als een kort preludium van een groter ontwerp kon gelden, n.l. «Krotonwoningen» van Henri Storck.

Voorwaar, de bewoners van de lage landen bij de zee werden als film-zoekers in de wieg gelegd. Maar, 't kan verkeeren! W. R.

OLIVIA DE HAVILLAND, de vrouwelijke hoofdrol van «Robin Hood».

HET UITGEBREIDE FILMJOURNAAL DE LOOP DER TIJDEN

Nog geen vier jaar geleden werd «The March of Time» alleen in de Verenigde Staten vertoond, in 432 theaters. Thans worden deze gedramatiseerde filmaktualiteiten in meer dan 11.000 bioscopen (35 landen) over de gehele wereld gebracht, hetzij in de Engelse, Franse of Spaansche taal.

Thans wordt ook in Nederland de regelmatig vertooning van zoo'n maandelijksche journaal aangekondigd, en w. voor den Nederlanderschen commentaar.

Laten wij maar vooral hopen, dat in Vlaanderen weer geen Franschtalige versie van die merkwaardige filmjournala's zal in omloop gebracht worden. Men kan nooit weten...

GROOTE BELANGSTELLING

Hoe komt het, dat deze films in zo'n korten tijd zoo'n populariteit hebben verworven? Omdat de uitgeverij van «The March of Time» van het standpunt zijn uitgegaan, dat de menschen voor een deel genoeg hebben van de oppervlakkige journaals, die steeds achter de feiten aanloopen en zelden een inzicht geven in het werkelijke wezen van de gebeurtenissen.

Het doel van de uitgeverij van «The March of Time» is het publiek van alle landen ter aarde wereldnieuws in zijn ware gedaante te brengen — niet slechts de feiten, maar ook de waarheid achter de feiten.

Deze films verschillen daarin van het gewone filmjournalistiek, dat, terwijl het journal in snelle opentoonlijkheid toont van het nieuws van iedere week, «De Loop der Tijden» zich op een bepaalde aktuele gebeurtenis concentreert en de geschiedenis, die zich hierom afspeelt, opbouwt: de oorzaken men gaat er evenwel dien, twintig en meer jaren voor terug — de groei, de betekenis en de gevolgen ervan.

In «Oorlog in China» bijvoorbeeld, waarin het Aziatisch vraagstuk ontleed wordt, geeft «De Loop der Tijden» in korte trekken de geschiedenis w-a-r van het contact van het Westen met China, teruggaande tot 1842, in welk jaar de Westersche landen handelsbetrekkingen met het Oosten aanknoopten.

Daarop volgt het op den voet de bedreiging van Japan in 1910, toen Korea genomen werd, het jaar 1931 en de inneming van Mantsjoerije tot aan Japan's huidige invasie.

«De Loop der Tijden» vervangt het gewone filmjournalistiek niet, het geeft de uitgeverij ook niet wenschen. Als filmberichterij heeft het, de zelfde betekenis als menig weloverwogen hoofdstuk in de dagbladen.

EEN MERKWAARDIGE ONTWIKKELING

Geleidelijk aan, naarmate de filmtechniek zich ontwikkelt, komt «The March of Time» verder van het ge-

MICKEY ROONEY, LEWIS STONE en CECILIA PARKER tu «De familie Hardy met vakantie».

JAMES ROOSEVELT in Hollywood

James Roosevelt, die, zooals bekend, is aangesteld tot vice-president van een filmmaatschappij, is door Samuel Goldwyn, zijn patroon, plechtig geïnstalleerd. Er was een klein legertje fotografen en filmoperateurs voor ontboden en de reporters van de voornaamste bladen kregen elk gedurende twee minuten gelegenheid, den nieuwen filmmagnaat te interviewen. James Roosevelt toonde zich even charmant en sympathiek als zijn vader, maar slaagde er evenals deze in, veel te zeggen en toch niets te laten. Zoo weet men nog steeds niet, wat hij eigenlijk in Hollywood zal gaan doen. Hij zal er evenwel pas over drie maanden zijn intrek nemen in het nieuwe kantoor, dat speciaal voor hem is ingericht.

Volgens Sam Goldwyn is hij vooral aangesteld, omdat hij iedereen kent en aldus een belangrijke schakel zal blijken tusschen de filmindustrie en

de officiële wereld. Momenteel koestert de Amerikaanse regering groote belangstelling voor de film-industrie en naar het schijnt, hoop Goldwyn en met hem wellicht andere producers in Hollywood op James Roosevelt's gaven als bemiddelaar.

Over zijn salaris werd niets losgelaten. Hij heeft overigens zijn andere zaken aan kant moeten zetten. In de groote assurantiemaatschappij, waarvan hij deelenoot was, heeft zijn moeder zitting genomen, teneinde zijn belangen te vertegenwoordigen. Aktief mag hij er niet meer voor werken.

Het harmonieuze trio: ROBERT YOUNG, SIMONE SIMON en DON AMECHE, de hoofdvertolkers in de romantische komediefilm «Josette en Co».

